

دانشکده
قالب نگارش طرح درس دوره ترمی

عنوان درس : تشریح اندام بالایی	مخاطبان: دانشجویان فیزیوتراپی
تعداد واحد: (یا سهم استاد از واحد) ۱ واحد نظری + ۵/۰ واحد عملی	ساعت پاسخگویی به سوالات فراگیر:
زمان ارائه درس: (روز، ساعت و نیمسال تحصیلی)	مدرس: گروه آناتومی
درس و پیش نیاز: ندارد	

هدف کلی درس :

دانشجو با ساختارهای مختلف اندام بالایی آشنا شود.

اهداف کلی جلسات : (جهت هر جلسه یک هدف)

۱. مقدمه و کمربند شانه‌ای

اجزای ترقوه و کتف و لندمارک‌ها را تشخیص و مکان‌یابی کند.

فضاهای آکسیلا و مسیرهای عروقی-عصبی را تبیین کند.

کاربرد لندمارک‌ها در تصویربرداری/آسیب‌شناسی را مثال بزند.

۲. بازو (استخوانی/مفصلی)

سطوح و لندمارک‌های هومروس و عناصر آرنج را توضیح دهد.

نقش GH/AC/SC در پایداری کمربند را مقایسه کند.

پیامد ضایعات رباطی/استخوانی را پیش‌بینی کند.

۳. عضلات شانه و کاف روتاتور

عضلات کاف را نام ببرد و نقاط اتصال را جورسازی کند.

الگوهای حرکتی و تست‌های افتراقی را تحلیل کند.

مکانیسم گیر/ایمپینجمنت را استنتاج کند.

۴. بازو (عضلانی/عصبی/عروقی)

کمپارتمان‌های عضلانی و عصب موسکولوکوتانوس/رادپال را ترسیم کند.

مسیر شریان براکیال و شاخه‌ها را نگاهت کند.

مرزهای کوپیتال فوسا و محتویات را تبیین کند.

۵. ساعد (قدامی/خلفی)

لایه‌ها و حرکات پروناسیون/سوپیناسیون را تفکیک و تحلیل کند.

مسیرهای عصب Median/Ulnar و نقاط فشاری را تمایز دهد.

پیامدهای بالینی (مثلاً پروناتورسندروم) را توجیه کند.

۶. مچ و دست

استخوانچه‌ها، تونل کارپ و کمپارتمان‌های اکستنسوری را تشخیص دهد.

شبکه‌های عروقی کف دست را نگاشت کند.

سندرم‌های شایع (CTS، دکورون) را تحلیل کند.

۷. شبکه‌بازویی و ضایعات

درخت Plexus را از ریشه تا شاخه‌های انتهایی ترسیم کند.

نقشه‌درماتوم/مایوتوم را با علائم بالینی مطابقت دهد.

الگوهای Erb/Klumpke را تمایز و مسیر عصب آسیب‌دیده را استنتاج کند.

۸. مرور یکپارچه بالینی

ساختار-کارکرد (استخوان/عضله/عصب/عروق) را در کیس مرکب ادغام کند.

استراتژی معاینه‌سریع اندام فوقانی را طراحی کند.

خلأهای دانشی را ارزیابی و برنامه‌مطالعه را تنظیم کند.

اهداف ویژه جلسات:

در پایان دانشجو قادر باشد

a. استخوان‌ها و لندهای کمر بند شانه‌ای و اندام بالایی را روی مدل/تصویر نام‌برد و روی بدن هم‌تاکم‌یابی کند.

b. مفاصل GH/AC/SC و آرنج/مچ را با رباط‌های کلیدی ترسیم و نقش هر رباط در پایداری را تبیین کند.

c. عضلات نواحی شانه، بازو، ساعد و دست را با مبدأ/محط/عصب‌گیری/عمل برچسب‌گذاری و الگوهای همکاری/ممانعت را مقایسه کند.

d. بیومکانیک حرکات (فلکسیون/اکستنسیون، ابداکشن/اداکشن، پروناسیون/سوپیناسیون) را در مفاصل اصلی تحلیل کند.

e. مسیرهای شریانی (ساب‌کلاوین → آکسیلاری → براکیال → رادیال/اولنار) و شبکه‌های وریدی سطحی/عمقی را ترسیم و نقاط نبض را جورسازی کند.

f. شبکه‌بازویی را از ریشه تا شاخه‌های انتهایی نقشه‌کشی و الگوهای ضایعه (Erb/Klumpke/افشار عصبی) را تمایز دهد.

g. نقشه‌درماتوم/مایوتوم اندام بالایی را نگاشت و یافته‌های حسی/حرکتی را در یک سناریو تفسیر کند.

h. ساختارهای تونل کارپ و کمپارتمان‌های اکستنسوری دست را تعریف و ارتباط با تاندینوپاتی‌ها را توجیه کند.

i. فضاهای کلینیکی (آکسیلا، کوپیتال، فوسا، تاباکیه تشریحی) را با مرزها/محتویات تعریف و خطرات بالینی را ارزیابی کند.

j. ارتباط ساختار-کارکرد را در کیس‌های شایع (کاف روتاتور، اپی‌کوندیلیت، شکستگی کالیز) استنتاج کند.

جلسات عملی (۲×۴ ساعت)

P1: سطحی شانه و آکسیلا → لندهای کتف/ترقوه؛ حد آکسیلا؛ نبض آکسیلاری.

P2: آرنج و ساعد → اپی‌کوندیل‌ها، حفره کوپیتال، نبض رادیال/اولنار؛ تست‌های پروناسیون/سوپیناسیون.

P3: مچ و دست → تونل کارپ (Snuffbox, Tinel/Phalen)، کمپارتمان‌های اکستنسوری؛ Allen's test

P4: شبکه‌بازویی کاربردی → ترسیم مسیرها، غربال عصب محیطی، اسپلینتینگ اولیه فکری.

یعنی/اخلاق عملی: رضایت آگاهانه هم‌کلاسی، دراپینگ مناسب، بهداشت دست، منع فشار دردناک.

منابع: Snell Clinical Anatomy .Gray's Anatomy .Netter Atlas (Upper Limb)

اطلس آناتومی Netter

روش تدریس:

سخنرانی

وسایل آموزشی:

مدل‌ها و ابزار: اسکلت کامل + ماکت اندام فوقانی/تحتانی، مارکر پوستی بی‌ضرر، متر نواری، خط‌کش/گونیا برای زاویه‌ها، بالشت/وچ، حوله/ملافه برای دراپینگ.

بهداشت و ایمنی: زل/افوم ضدعفونی دست، دستکش نیتریل، پد الکلی، دستمال یکبارمصرف

سنجش و ارزشیابی

آزمون	روش	سهم از نمره کل (بر حسب درصد)	تاریخ	ساعت
کوئیز	کتبی	۱۰	//////	//////
آزمون میان ترم	کتبی	۳۰	تا اذر ماه	
آزمون پایان ترم	کتبی	۶۰	بهمن ماه	

مقررات کلاس و انتظارات از دانشجوی:

حضور منظم و به‌موقع در کلاس‌ها (غیبت بیش از ۳ جلسه = محرومیت از امتحان).

مطالعه منابع معرفی شده پیش از هر جلسه.

مشارکت فعال در بحث‌های کلاسی.

تحویل به‌موقع تکالیف.

رعایت احترام متقابل و فضای آموزشی

نام و امضای مدیر گروه: دکتر شمسی

نام و امضای مدرس:

نام و امضای مسئول EDO دانشکده:

تاریخ ارسال:

تاریخ ارسال: ۳۰ شهریور ۱۴۰۴

تاریخ تحویل:

جلسه	تاریخ	موضوع هر جلسه	مدرس
جلسه		موضوع هر جلسه	هدف کلی جلسه
1		مقدمه و مروری بر اصول کلی آناتومی تنه	آشنایی با مبانی تشریح و اهمیت بالینی تنه
2		ستون فقرات: ساختمان عمومی و مهره‌های گردنی	شناخت ساختمان عمومی مهره و ویژگی‌های مهره‌های گردنی
3		ستون فقرات: مهره‌های سینه‌ای و کمری	مقایسه ساختمان مهره‌ها و اهمیت آن‌ها در حرکات تنه
4		استخوان خاجی و دنبالچه	درک نقش این استخوان‌ها در پایداری و انتقال وزن
5		مفاصل و رباط‌های ستون فقرات	آشنایی با حرکات و محدودیت‌های مفصلی ستون فقرات
6		قفسه سینه: دنده‌ها و جناغ	شناخت ساختار استخوانی قفسه سینه
7		مفاصل و رباط‌های قفسه سینه	بررسی حرکات تنفسی و ارتباط آن‌ها با فیزیوتراپی
8		عضلات سطحی تنه (قدامی و خلفی)	شناخت عضلات سطحی و عملکرد حرکتی آن‌ها
9		عضلات عمقی تنه و دیافراگم	بررسی عضلات تنفسی و نقش دیافراگم
10		احشاء قفسه سینه (ریه‌ها و قلب)	شناخت موقعیت و ارتباط احشاء با ساختار استخوانی
11		شبکه عصبی تنه (شبکه‌های گردنی، بازویی، بین‌دنده‌ای)	درک عصب‌رسانی تنه و اهمیت بالینی آن
12		عروق اصلی تنه (آئورت، ورید اجوف، شبکه‌های وریدی)	آشنایی با سیستم گردش خون در تنه
13		کاربردهای بالینی ستون فقرات و قفسه سینه	تحلیل آسیب‌ها، بدشکلی‌ها و تأثیر آن‌ها بر عملکرد
14		دیواره شکم و احشاء شکمی	آشنایی با عضلات دیواره شکم، احشاء گوارشی و ارتباط آن‌ها با فیزیوتراپی